

RAPORT

privind conturile anuale ale Agenției Executive a Consiliului European pentru Cercetare pentru exercițiul financiar 2014, însoțit de răspunsul agenției

(2015/C 409/28)

INTRODUCERE

1. Agenția Executivă a Consiliului European pentru Cercetare (denumită în continuare „agenția”), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată prin Decizia 2008/37/CE a Comisiei ⁽¹⁾. Agenția a fost instituită pentru perioada 1 ianuarie 2008–31 decembrie 2017, obiectivul său fiind acela de a gestiona programul specific „Idei” din cadrul celui de Al șaptelea program-cadru pentru cercetare ⁽²⁾.

INFORMAȚII ÎN SPRIJINUL DECLARAȚIEI DE ASIGURARE

2. Abordarea de audit adoptată de Curte cuprinde proceduri analitice de audit, testarea directă a operațiunilor și o evaluare a controalelor-cheie din cadrul sistemelor de supraveghere și de control ale agenției. Acestea sunt completate cu probe de audit rezultate din activitatea altor auditori (acolo unde este cazul), precum și cu o analiză a declarațiilor conducerii.

DECLARAȚIA DE ASIGURARE

3. În temeiul dispozițiilor articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Curtea a auditat:

- (a) conturile anuale ale agenției, care cuprind situațiile financiare ⁽³⁾ și rapoartele privind execuția bugetară ⁽⁴⁾ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2014; și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi.

Responsabilitatea conducerii

4. Conducerea este responsabilă de întocmirea și de prezentarea fidelă a conturilor anuale ale agenției, precum și de legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestora ⁽⁵⁾:

- (a) Responsabilitățile conducerii în ceea ce privește conturile anuale ale agenției includ conceperea, implementarea și menținerea sistemului de control intern necesar pentru întocmirea și prezentarea fidelă a unor situații financiare care să nu fie afectate de denaturări semnificative, fie rezultate din acte de fraudă, fie rezultate din erori; aceste responsabilități includ, de asemenea, alegerea și aplicarea politicilor contabile corespunzătoare, pe baza normelor contabile adoptate de contabilul Comisiei ⁽⁶⁾, precum și elaborarea unor estimări contabile rezonabile în lumina circumstanțelor existente. Comitetul director aprobă conturile anuale ale agenției după ce contabilul acesteia le-a întocmit pe baza tuturor informațiilor disponibile și după ce acesta a elaborat o notă ce însoțește conturile, în care declară, *inter alia*, că a obținut o asigurare rezonabilă conform căreia aceste conturi prezintă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă a situației financiare a agenției.
- (b) Responsabilitățile conducerii în ceea ce privește asigurarea legalității și regularității operațiunilor subiacente și respectarea principiului bunei gestiuni financiare constau în conceperea, implementarea și menținerea unui sistem eficace și eficient de control intern, care să facă apel la o supraveghere adecvată și la măsuri corespunzătoare de prevenire a neregularităților și a fraudei, precum și, dacă se dovedește necesar, la acțiuni în justiție pentru recuperarea fondurilor plătite sau utilizate în mod incorect.

⁽¹⁾ JO L 9, 12.1.2008, p. 15.

⁽²⁾ În anexă sunt prezentate în mod sintetic și în scop informativ competențele și activitățile agenției.

⁽³⁾ Acestea cuprind bilanțul, situația performanței financiare, tabelul fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁽⁴⁾ Acestea cuprind contul rezultatului bugetar și anexa la contul rezultatului bugetar.

⁽⁵⁾ Articolele 38-42 din regulamentul financiar al agenției.

⁽⁶⁾ Normele contabile adoptate de contabilul Comisiei derivă din Standardele internaționale de contabilitate pentru sectorul public (*International Public Sector Accounting Standards – IPSAS*) adoptate de Federația Internațională a Contabililor (*International Federation of Accountants – IFAC*) sau, după caz, din Standardele internaționale de contabilitate (*International Accounting Standards – IAS*)/ Standardele internaționale de raportare financiară (*International Financial Reporting Standards – IFRS*) adoptate de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (*International Accounting Standards Board – IASB*).

Responsabilitatea auditorului

5. Responsabilitatea Curții este de a furniza Parlamentului European și Consiliului ⁽⁷⁾, pe baza auditului pe care l-a desfășurat, o declarație de asigurare cu privire la fiabilitatea conturilor anuale și la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestora. Auditul Curții este efectuat în conformitate cu standardele internaționale de audit și codul deontologic formulate de IFAC și cu standardele internaționale ale instituțiilor supreme de audit formulate de INTOSAI. Aceste standarde impun Curții să planifice și să efectueze auditul astfel încât să obțină o asigurare rezonabilă referitor la prezența sau la absența unor denaturări semnificative în cadrul conturilor anuale ale agenției și la conformitatea operațiunilor subiacente cu legile și reglementările în vigoare.

6. Auditul implică aplicarea unor proceduri în vederea obținerii de probe de audit privind sumele și informațiile prezentate în conturi și privind legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestora. Procedurile de audit sunt alese pe baza raționamentului auditorului, care se întemeiază pe evaluarea riscului ca în cadrul conturilor să se regăsească denaturări semnificative sau ca la nivelul operațiunilor subiacente să existe neconformități semnificative cu cerințele din legislația Uniunii Europene, fie că aceste denaturări sau neconformități rezultă din acte de fraudă, fie că rezultă din erori. Atunci când evaluează aceste riscuri, auditorul analizează controalele interne referitoare la întocmirea și la prezentarea fidelă a conturilor, precum și sistemele de supraveghere și de control introduse pentru a asigura legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente, și definește proceduri de audit corespunzătoare în raport cu circumstanțele. Auditul include, în egală măsură, aprecierea caracterului adecvat al politicilor contabile și a caracterului rezonabil al estimărilor contabile, precum și evaluarea prezentării globale a conturilor.

7. Curtea consideră că probele de audit obținute sunt suficiente și adecvate pentru a sta la baza declarației sale de asigurare.

Opinia privind fiabilitatea conturilor

8. În opinia Curții, conturile anuale ale agenției prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2014, precum și rezultatele operațiunilor sale și fluxurile sale de numerar pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei.

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

9. În opinia Curții, operațiunile subiacente conturilor anuale aferente exercițiului încheiat la 31 decembrie 2014 sunt conforme cu legile și reglementările în vigoare sub toate aspectele semnificative.

10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opiniile exprimate de Curte.

OBSERVAȚII CU PRIVIRE LA CONTROALELE INTERNE

11. Este necesară o consolidare sporită a procedurilor privind imobilizările corporale și imobilizările necorporale, cu scopul de a garanta protecția adecvată a acestora și elaborarea unor informații oportune, exacte și complete în acest domeniu. Registrul imobilizărilor trebuie actualizat în mod constant cu informații privind localizarea activelor agenției, procedurile de inventar trebuie standardizate, iar orientările agenției cu privire la capitalizarea imobilizărilor necorporale dezvoltate intern trebuie să cuprindă suficiente detalii pentru a se garanta utilizarea unei abordări coerente.

⁽⁷⁾ Articolele 87-92 din regulamentul financiar al agenției.

Prezentul raport a fost adoptat de Camera IV, condusă de domnul Milan Martin CVIKL, membru al Curții de Conturi, la Luxemburg, în ședința sa din 8 septembrie 2015.

Pentru Curtea de Conturi

Vitor Manuel da SILVA CALDEIRA

Președinte

ANEXĂ

Agenția Executivă a Consiliului European pentru Cercetare (Bruxelles)

Competențe și activități

<p>Domenii de competență a Uniunii conform tratatului (articolul 182 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Parlamentul și Consiliul, după consultarea Comitetului Economic și Social, adoptă un program-cadru multianual, în care sunt prevăzute toate acțiunile Uniunii. Programul-cadru: <ul style="list-style-type: none"> — stabilește obiectivele științifice și tehnologice care trebuie realizate prin acțiunile preconizate la articolul 180, precum și prioritățile conexe; — indică liniile directoare ale acestor acțiuni; — stabilește quantumul global maxim și condițiile de participare financiară a Uniunii la programul-cadru, precum și cotele-părți alocate fiecărei acțiuni preconizate. 2. Programul-cadru se adaptează sau completează în funcție de evoluția situației. 3. Programul-cadru este pus în aplicare prin intermediul unor programe specifice, dezvoltate în cadrul fiecărei acțiuni. Fiecare program specific precizează condițiile de realizare, stabilește durata și prevede mijloacele considerate necesare. Totalul quantumurilor considerate necesare, stabilite de programele specifice, nu poate depăși quantumul global maxim stabilit pentru programul-cadru și pentru fiecare acțiune. 4. Consiliul, hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială și după consultarea Parlamentului European și a Comitetului Economic și Social, adoptă programele specifice.
<p>Competențele agenției (Decizia de punere în aplicare 2013/779/UE a Comisiei) [Decizia C(2013) 9428 a Comisiei, astfel cum a fost modificată prin Decizia C(2014) 9437 a Comisiei]</p>	<p>Obiective</p> <p>Agenția a fost înființată în decembrie 2013 prin Decizia 2013/779/UE a Comisiei, având drept scop gestionarea obiectivului specific intitulat „consolidarea cercetării de frontieră prin activități ale Consiliului European pentru Cercetare” din partea I „Exelență științifică” a Programului specific de implementare a programului Orizont 2020 (2014-2020). Acest obiectiv specific este implementat de Consiliul European pentru Cercetare, care cuprinde un Consiliu științific independent ce stabilește strategia științifică a Consiliului European pentru Cercetare și monitorizează punerea ei în aplicare de către agenție, acestea revenindu-i atribuțiile de gestionare operațională.</p> <p>Agenția înlocuiește agenția executivă înființată în temeiul Deciziei 2008/37/CE și funcționează în conformitate cu statutul general stabilit prin Regulamentul (CE) nr. 58/2003 al Consiliului.</p> <p>Agenției i-a fost de asemenea încredințată implementarea moștenirii Programului specific „Idei”, care a fost gestionat de agenția predecesoare în cadrul celui de Al șaptelea program-cadru (2007-2013).</p> <p>Sarcini</p> <p>Sarcinile care trebuie îndeplinite de agenție sunt descrise în actul de delegare [a se vedea Decizia C(2013) 9428 a Comisiei, astfel cum a fost modificată prin Decizia C(2014) 9437 a Comisiei], în special la articolul 4 și în anexele I-III. Agenției i-au fost încredințate, printre altele, sarcini care acoperă:</p> <ul style="list-style-type: none"> — toate aspectele ce țin de implementarea administrativă și de execuția programelor, în special, procedurile de evaluare, evaluarea <i>inter pares</i> și procesul de selecție, în conformitate cu principiile stabilite de Consiliul științific; — gestionarea financiară și științifică a granturilor; — sprijinul necesar acordat Consiliului științific în exercițiul funcțiilor sale.

<p>Organizare</p> <p>[Decizia C(2014) 430 a Comisiei, astfel cum a fost modificată prin Decizia C(2014) 9447 a Comisiei]</p> <p>[Regulamentul (UE) nr. 1291/2013]</p> <p>(Decizia 2013/743/UE a Consiliului)</p> <p>[Regulamentul (CE) nr. 58/2003 al Consiliului]</p>	<p>Comitetul director</p> <p>Comitetul director este organismul care supraveghează funcționarea agenției și membrii acestuia sunt numiți de Comisie [a se vedea Decizia C(2014) 430 a Comisiei, astfel cum a fost modificată prin Decizia C(2014) 9447]. Comitetul director adoptă programul anual de activitate al agenției (după aprobarea de către Comisie), precum și bugetul administrativ și rapoartele anuale. Este format din cinci membri.</p> <p>Consiliul științific al Consiliului European pentru Cercetare</p> <p>Consiliului științific al Consiliului European pentru Cercetare îi revine, conform Regulamentului (UE) nr. 1291/2013, misiunea de a stabili strategia științifică globală pentru obiectivul Programului specific, de a lua decizii privind tipul de cercetări ce primesc finanțare, în conformitate cu secțiunea 1.2 a părții I din anexa I la regulamentul menționat. Consiliul funcționează în mod autonom. Acestea sunt caracteristici esențiale ale Consiliului European pentru Cercetare, care garantează eficacitatea programului său științific, calitatea operațiunilor sale și a procesului de evaluare <i>inter pares</i>, precum și credibilitatea sa în cadrul comunității științifice. În conformitate cu articolul 7 din Decizia 2013/743/UE a Consiliului, sarcinile sale cuprind, în special, elaborarea programului anual de activitate, pentru punerea în aplicare a activităților Consiliului European pentru Cercetare, și a procesului de evaluare <i>inter pares</i>, precum și monitorizarea și controlul calității privind implementarea obiectivului specific „Consiliul European pentru Cercetare”, fără a aduce atingere responsabilității Comisiei. Este format din 22 de membri numiți de Comisie.</p> <p>Directorul agenției</p> <p>Este numit de Comisia Europeană pentru o perioadă de patru ani.</p> <p>Auditul extern</p> <p>Curtea de Conturi Europeană.</p> <p>Autoritatea responsabilă de descărcarea de gestiune</p> <p>Parlamentul European, la recomandarea Consiliului.</p>
<p>Resurse puse la dispoziția agenției în 2014 (2013)</p>	<p>Buget</p> <p>36,3 (40,1) milioane de euro (buget definitiv adoptat de agenția executivă)</p> <p>Situația personalului la 31 decembrie 2014</p> <p>Bugetul de funcționare pentru 2014 prevede, în schema de personal, 100 (100) de agenți temporari și un buget alocat unui număr de 289 (289) de agenți contractuali și experți naționali detașați, mai exact un efectiv total de 389 (389) de posturi. Din aceste posturi, 388 (379) erau ocupate la sfârșitul exercițiului 2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 99 (99) de agenți temporari, dintre care 15 (13) agenți temporari detașați și 84 (86) de agenți temporari externi; — 277 (270) de agenți contractuali; — 12 (10) experți naționali detașați. <p>Repartizat după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> — activități operaționale (departamentul de gestionare științifică și departamentul de gestionare a granturilor): 70 % (70 %); — activități administrative (alte departamente): 30 % (30 %).
<p>Produse și servicii furnizate în 2014 (2013)</p>	<p>1. Monitorizarea acordurilor de grant încheiate în cadrul programului Orizont 2020, precum și a cererilor de propuneri pentru granturi destinate cercetătorilor debutanți, pentru granturi destinate cercetătorilor în faza de consolidare, pentru granturi destinate cercetătorilor confirmați și pentru granturi pentru validarea conceptului. Implementarea programului de activitate aferent programului Orizont 2020 se realizează prin publicarea unor cereri de propuneri anuale, urmate de o evaluare (efectuată de experți externi), de întocmirea și de semnarea acordurilor de grant și, în final, de monitorizarea implementării proiectelor. Fiecare cerere de propuneri generează o serie de acorduri de grant, încheiate pentru un ciclu de proiect cu o durată preconizată de circa cinci ani.</p>

2. Organizarea procedurilor de cerere de propuneri corespunzătoare anului 2014 pentru programul de activitate aferent programului Orizont 2020 (granturi destinate cercetătorilor debutanți, granturi destinate cercetătorilor în faza de consolidare, granturi destinate cercetătorilor confirmați și granturi pentru validarea conceptului): în 2014, au fost depuse 8 530 de propuneri, dintre care 3 273 pentru granturile destinate cercetătorilor debutanți, 2 528 pentru granturile destinate cercetătorilor în faza de consolidare, 2 287 pentru granturile destinate cercetătorilor confirmați și 442 de propuneri aferente granturilor pentru validarea conceptului (număr total de propuneri depuse la cele două termene). 8 374 dintre aceste propuneri erau eligibile, astfel că au fost evaluate de comisiile de evaluare. Au fost selectate, în total, 378 de propuneri în vederea procesului de atribuire a granturilor destinate cercetătorilor debutanți și a granturilor pentru validarea conceptului. Cererea de propuneri aferentă anului 2014 pentru granturi destinate cercetătorilor în faza de consolidare nu fusese finalizată încă, iar cererea de propuneri pentru granturi destinate cercetătorilor confirmați se afla încă în etapa de evaluare, dată fiind decalarea cu cinci luni a calendarului cererilor de propuneri ca urmare a adoptării cu întârziere a programului Orizont 2020 de către Consiliu și Parlament.
3. Producerea și difuzarea de informații privind programul de activitate aferent programului Orizont 2020 și privind activitățile agenției din cursul anului 2014.
4. În 2014, Consiliul științific a organizat reuniuni regulate atât la Bruxelles, cât și pe teritoriul Europei, de regulă la invitația autorităților naționale. Organizarea reuniunilor în diferite țări, care sunt fie state membre ale UE, fie țări asociate, reprezintă o modalitate de a conferi Consiliului European pentru Cercetare o mai mare vizibilitate. Reuniunile sunt considerate, de asemenea, evenimente importante atât de către autoritățile naționale, cât și de către comunitatea științifică și comunitatea de cercetători de la nivel local. În perioada 1 ianuarie—31 decembrie 2014, au fost organizate cinci sesiuni plenare ale Consiliului științific: în lunile ianuarie, martie și decembrie la Bruxelles (Belgia), în iunie la Oslo (Norvegia), iar în octombrie la Zagreb (Croatia).

În urma recomandărilor din 2009 ale comisiei de evaluare a structurilor și a mecanismelor Consiliului European pentru Cercetare, Consiliul științific a instituit două comitete permanente: primul elaborează orientări cu privire la conflictele de interese, la abateri științifice și la aspectele etice (CoIME), iar cel de al doilea se ocupă de selectarea membrilor comisiei de evaluare. Agenția executivă a sprijinit activitățile operaționale ale celor două comitete, care s-au reunit de două ori, respectiv de trei ori în 2014.

Membrii Consiliului științific se reunesc, de asemenea, în grupuri de lucru care abordează aspecte specifice. În 2014, agenția executivă a organizat diferite reuniuni ale grupurilor de lucru ale Consiliului European pentru Cercetare pe teme privind inovarea și relațiile cu sectorul industrial, liberul acces, consolidarea internaționalizării, echilibrul de gen și indicatorii-cheie de performanță. Grupurile de lucru efectuează analize și contribuie la strategia științifică a Consiliului European pentru Cercetare prin propuneri care urmează să fie adoptate de Consiliul științific în plen în domeniile corespunzătoare mandatelor acestora, și anume: examinarea relației Consiliului European pentru Cercetare cu sectorul industrial/de afaceri și a impactului cercetării finanțate de Consiliul European pentru Cercetare asupra inovării; elaborarea unei poziții a Consiliului European pentru Cercetare privind liberul acces; garantarea faptului că Consiliul European pentru Cercetare are o poziție de avangardă în adoptarea celor mai bune practici în ceea ce privește echilibrul de gen în domeniul cercetării; explorarea mecanismelor adecvate de sporire a participării cercetătorilor din afara Uniunii Europene la cererile de propuneri lansate de Consiliul European pentru Cercetare; elaborarea unei foi de parcurs pentru monitorizarea și evaluarea îndeplinirii de către Consiliul European pentru Cercetare a misiunii sale, dincolo de indicatori și de niveluri-tintă; sprijinirea politicilor pe termen scurt, mediu și lung ale Consiliului științific.

În 2014, și-a început activitatea un nou grup de lucru, având ca temă extinderea participării europene. Misiunea acestuia este de a stimula țările din Europa Centrală și de Est să își cultive mai bine talentele științifice și să investească mai mult în cercetare. Grupul de lucru va realiza activități de sensibilizare cu privire la schemele de sprijin puse la dispoziție de Consiliul European pentru Cercetare în aceste țări, va informa mai bine comunitățile de cercetători pe plan local cu privire la oportunitățile pe care granturile Consiliului European pentru Cercetare le oferă cercetătorilor științifici din regiunile vizate și, de asemenea, va consolida participarea talentelor științifice încă nedescoperite din aceste regiuni.

Agencia executivă, împreună cu membrii grupurilor, a elaborat o serie de documente de lucru conținând analize și mesaje-cheie cu privire la aspectele specifice abordate în cadrul grupurilor de lucru și al comitetelor permanente.

În anul 2014, activitățile principale realizate în domeniile specifice ale grupurilor de lucru au inclus:

Inovarea și relațiile cu sectorul industrial: în iulie 2014, nouă beneficiari de granturi pentru validarea conceptului au primit formare și au fost ulterior invitați să își prezinte ideile în fața unor investitori în cadrul unor sesiuni de „prezentări fulger” („elevator pitch”) de câte trei minute fiecare, adresate unei rețele alcătuite din inovatori lideri din industrie și din mediul academic, precum și dintr-o serie de investitori de capital de risc. Acesta este cel de al doilea astfel de eveniment organizat de Consiliul European pentru Cercetare în colaborare cu întreprinderea media ScienceBusiness, primul având loc în luna februarie 2013.

Accesul liber: a avut loc o sesiune privind accesul liber și excelența științifică în cadrul seminarului comun organizat de Consiliul European pentru Cercetare și Fundația Națională Daneză de Cercetare, intitulat „Promovarea excelenței academice într-o lume în schimbare” (*Fostering academic excellence in a changing world*), care s-a desfășurat în luna iunie, ca eveniment asociat conferinței „Euroscience Open Forum 2014” (ESOF 2014).

Ulterior, în luna septembrie, a avut loc un atelier de două zile pe tema gestionării și partajării datelor de cercetare, care a atras peste 140 de participanți din toată Europa. Alte evenimente au inclus o serie de seminare cu participarea unor reprezentanți din partea infrastructurilor cu acces liber, precum depozitele de date „Dryad” și „figshare”, din partea fundației OAPEN, care gestionează o platformă bibliografică cu acces liber, precum și din partea platformei „Reproducibility Initiative”. În contextul cooperării cu Asociația Internațională a Editorilor din Domeniul Științei, Tehnicii și Medicinii (*International Association of Scientific, Technical and Medical Publishers – STM*), au mai avut loc două seminare, unul pe tema stabilirii prețurilor jurnalelor de specialitate, iar celălalt pe tema editării textelor în formate ample în mediul digital.

Echilibrul de gen: în încercarea de a continua rezolvarea problemei numărului mic de propuneri depuse de femei-cercetător în cadrul cererilor de propuneri lansate de Consiliul European pentru Cercetare, în luna iunie 2014, Consiliul științific al Consiliului European pentru Cercetare a adoptat Planul Consiliului European pentru Cercetare privind echilibrul de gen 2014-2020. Documentul, întocmit de grupul de lucru privind echilibrul de gen, are drept scop continuarea îndeplinirii obiectivelor stabilite în Planul Consiliului European pentru Cercetare privind echilibrul de gen 2007-2013.

În plus, grupul de lucru privind echilibrul de gen a comandat un studiu independent, proiectul „ERCAREER”, care să analizeze diferențele și asemănările dintre traiectoriile și tiparele profesionale ale beneficiarilor și beneficiarelor de granturi din partea Consiliului European pentru Cercetare și să formuleze o serie de recomandări.

Sursa: anexă furnizată de agenție.

RĂSPUNSUL AGENȚIEI

11. Agenția a luat notă de raportul Curții și va implementa observațiile acesteia privind controalele interne.
-